

יום	יום להודש	יום מוה"ר	ליקוטי הלכות ה"ה	ליקוטי משנה ברורה ה"ד	ליקוטי עצות	שולחן ערוך אבן העזר
שבת	י"ב	ע"א	קצ"ד	חזרה	תקט"ק	סי' נק"ו ע"ב
א	י"ג	ע"א	קצ"ה	רנו:	תקא-תקב	ע"ד,ה
ב	י"ד	ע"ב	קצ"ו	רנו:	תקג-תקד	ע"ו,ז
ג	ט"ו	ע"ב	קצ"ז	רנו:	תקט"ז-תקט"ח	ע"ח,ט
ד	ט"ז	ע"ג	קצ"ח	רנח:	תקח-תקי	ע"י,יא
ה	י"ז	ע"ג	קצ"ט	רנח:	תקט"ק-תק"א	ע"ב,א
ו	י"ח	ע"ד	ר	חזרה	תקכ"א-תקכ"ב	ע"ב,ג

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

173 | פרשת בלק | י"ב תמוז ה'תש"פ

דבר המערכת

"אמר: שוהלך אפיקורסות גדול על העולם, אשרי מי שיחזיק עצמו באמונה באלו העתים!" (ספרי פ"א, ה"א, ל"ו).

רבינו הקדוש חזה בעיני רוחו הקדושה את מבול האפיקורסות האיום שיתזו גם בלבות הכשרים, והזהירנו להתאמץ ביתר שאת לאחוז באמונה הפשוטה. גם על כך נסובה צוואתו הקדושה להחזיק עצמנו ביחד, לקיים את מאמר הכתוב "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו", אנו חיים בתקופה שבה הרע משתולל ביתר שאת, ובפרט בארץ הקודש בה התנשאו מרשיעי ברית להעמיד חזון ולסלף את מהות עם ישראל ומהות ארץ ישראל מהיפך אל היפך.

מה נחוצה ומוכרחת היא התקבצות אברכים יקרים שנאגדו ב"חבורת שמעון" ללימוד הספה"ק "ויואל משה" ממרן הרה"ק מסאטמאר ז"ע כדי לברר האמונה הצרופה ולהישאר קיימים בטהרת ההשקפה ללא זיו כלשהו גם בימי המבול הנוראים הללו. ואכן, בברכתו החמה של הגרי"מ שכטער שליט"א על חובת השעה בלימוד זה, עורכים רבים מבני קהילתנו את הלימודים והמבחנים בספר זה תמידין כסדרן.

בשבוע העבר נערכה מסיבה נאה לבני החבורה, עם התחלת לימוד "מאמר ארץ ישראל" בספר הנ"ל. במעמד נשמעו דברי משפיעי החבורות על כך שרבינו הקדוש מעמיד את ענין ארץ ישראל כיסוד האמונה מול הטבע, וכיסוד לקדושת התפילה שהיא כל עניינו ז"ל, ובהכרח שניגש באמיתת ההשקפה לקדושת ארץ ישראל, כי היא הברית התיכון ליסודי האמונה בכלל.

קיימו וקבלו עליהם החברים הנמנים לדבר מצוה, להוסיף בהתחדשות לימוד זה, שבוודאי יביא לגילוי קדושת ארץ ישראל ויציאיתה מידי צורריה והחשת הגאולה השלימה.

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

מוהר"ג אָמַר עַל דְּבַרֵי הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ בְּשִׁירוֹ (וימא אות קט): **"אין רָגַע בְּלֵא פִּגְעִי"**, שְׁמָוָה כֵּן צָרִיךְ לְקַיֵּם "אין רָגַע בְּלֵא פִּגְעִי" דֵּהֵינּוּ בְּקִשְׁתּוֹ, כִּי תַבַּת 'פִּגְעִי' יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי פְרוּשִׁים: לְשׁוֹן פִּגְעִי רַע, וְלְשׁוֹן בְּקִשְׁתּוֹ. וְשְׁנֵיהֶם אֶחָד, כִּי כְּשֶׁמְקַיְמִים 'אין רָגַע בְּלֵא פִּגְעִי' וְבִקְשָׁה, נִצְלוּיֵן עַל יְדֵי זֶה מִקַּל פִּגְעִי רַע, וְזוֹכֵינן לְכָל טוֹב.

(שיח שרפי קודש')

רבותהזון דישראל, קראי בשמעתא

כאשר אנו הולכים לישון, פירושו של דבר שאנו מסלקים את השכל שלנו. אנו מתמסרים מרצון להשבת את פעולת הכרת המח, אבל אנו מקדימים נקודה חשובה ועיקרית: קריאת שמע שעל המיטה! אנו מקבלים דעתנו עול מלכות שמים ואמונה קודם השכנת דעתנו שאנו מסלקים את ההסתכלות השכלית שלנו ובכנסים לעולם של אמונה. אנחנו לא יודעים מאומה, שכלנו והבנתנו לא חשובים לנו עתה, אנחנו מאמינים שהשכל לטובה ומתמסרים לאמונה זו לגמרי. התמסרות זו היא הגורמת לנשמה שתעלה למעלה ותיכנס לעולם האמונה ותקבל שם כוחות חדשים והשגות חדשות, לקום בבוקר חדש לגמרי במלחמת יצרו. (ע"פ ליקוטי הלכות, השכמת הבוקר ד, עיי"ש ותמצא נחת).

כך גם בכל הגלויות הכלליות והפרטיות: כל מצבי ההסתרה שבהם השכל כל כך נעלם, נחשבים ללילה ושינה. **"הגלות הארוך הזה, שהוא בחינת לילה, בחינת שינה ארוכה מאד"** (ליקוטי הלכות, קידושין ב). ודווקא אז הוא הזמן המופלא שבו אנו יכולים להיכנס לעולם האמונה ולהתחדש שם. אם נבחר בזמן שכזה להשליך את שכלנו ולסמוך על אמונה ולא להיגרר לפיתויי היצר שמנסה להכשילנו לחשוב את מה שלמעלה משכלנו על מהות הייסורים העוברים עלינו, אלא נאמין באמונה שלימה שהשכל לטובה, הרי שאז, **דווקא ימי העלמה אלו יבנו את קומת התקרבותנו לה'.**

"חדשים לבקרים רבה אמונתך" - כל כוחנו ובנין השגתנו תלוי דווקא באותם זמנים אפלים, בהם הוכרחנו להשתמש באמונה. לא רק שאנו לא מוטלים אז כדוממים, אלא דווקא אז אנו מתחדשים ומקבלים את הכח לחיים אמיתיים.

בפרשתנו אנו לומדים על ברכתו של אותו רשע: **"הן עם כְּלָבִיא יָקוּם וְכָאֲרִי יִתְנַשֵּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד יֵאכַל טַרְף וְדָם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה"**. ופירש רש"י: "לא ישכב - בלילה על מיטתו עד שהוא אוכל ומחבל כל מזיק הבא לטרפו. כיצד, קורא את שמע על מיטתו ומפקיד רוחו ביד המקום, בא מחנה וגייס להזיקם הקב"ה שומרם ונלחם מלחמותם ומפילים חללים".

מברכותיו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו לקללם (סנהדרין קה ע"ב). **בלעם הרשע רצה שלא ניקר את זמני הגלויות והשינה כדי להתחדש באמונה, וה' ברוב רחמיו הפך זאת לברכה לחיותנו כיום הזה.**

בעמדנו בפתח ימי האבלות נזכור היטב: כל זמן של גלות וירידה, הוא זמן של התחדשות באמונה, שמביא מוחין חדשים, הכרה חדשה והתקרבות חדשה להש"ת. נכון עצמנו בקבלת עול מלכות שמים באהבה, נשליך שכלנו והבנתנו ונסמוך רק על האמונה הפשוטה, לחיותנו כיום הזה.

סוף סוף הסתיימה התקופה המרה והנוראה הזאת, בה הסתבר קשות בחובות איומים ובריחה מתמדת מפני נושמים. הוא אכן עמל וניסה להתחזק באמונה ככל יכולתו, אך הוא לא מצליח להבין למפרע; 'מה היתה התועלת בכל פרק הזמן האיום הזה?! מה הרווחתי מכל הימים והלילות האפלים בהם ברחתי וחשתי כחיה נרדפת?!' - - -

שטף מים רבים עוברים עליו, היצר נלחם עמו פנים ואחור, והוא לא רואה סוף לחשכות הזאת. מתי?! מתי כבר יגמרו הימים הללו שאין בהם חפץ?! הוא לא מוצא טעם בחיים מְלֵאֵי נפילות וירידות כאשר לבו נאכל מרוב ייסורי נפש. פה ושם הוא חוטף דיבורי התחזקות ואמונה שנוסכים בו מעט כח להתחדש במלחמה, אבל שוב ושוב נפילות. והשאלה בוקעת בלבו: האם יש ריווח כלשהוא מכל התהפוכות הללו?! - - -

לימודים רבים לימדנו רבינו הקדוש על טיבם של ימי הירידה שמהווים את תכלית העליה, אבל הבה ניגע באחד מהם שיאיר עינינו על טיבם של ימי גלות ברוחניות ובגשמיות:

סדר מיוחד הטביע הקב"ה בבריאה, כאשר חלק נכבד משעות הלילה מוקדשים לשינה. השינה כמוה כמיתה בזעיר אנפין, וכל כוחות הרע מקבלים אז שליטה מסוימת בעולם. וכדברי מוהר"ג: **"בלילה מתגברת ההסתרה, כי היא בחינת דינים, ועל כן אז המלכות בגלות, ועל כן אז השינה שהוא אחד משישים במיתה (ברכות נז ע"ב) היפך חיים ואריכות ימים, שהוא על ידי הדעת"** (ליקוטי הלכות, ברכת השחר א).

פלא והפלא הוא: מה התועלת בהתגברות כח הרע הלזה מדי לילה, ומה ריווח יש בכך? מה גם שלכאורה באותם שעות האדם כמעט ואינו פועל מאומה, הוא שוכב נטול כח ודעת, גווייתו מוטלת כדומם על פני המיטה שקועה בדמיונות שווא, ומה יתרון לבעל החלומות?

אבל לאמתו של דבר מתחולל אז מהלך מופלא ועצום מאין כמותו, שהוא מעיקרי כח האדם בעבודת בוראו:

תכלית הבריאה היא הרי, שנושג במוחנו ובלבנו את הכרת בוראנו, להוסיף בכל פעם יראה ואהבה והתחדשות בתורה. אבל מנגד עומד היצר ומתיש אותנו בספקות ובעקמומיות בלי שיעור, הוא מעורר בלבנו קושיות על דרכי ה' ומטיל ספקות על קרבתו ויתברך אלינו, ועוד כהנה. כל זמן שהשכל יכול להשיג ולהבין חובה עליו להתאמץ ולהשיג, אבל כאשר המח מתעייף ואינו יכול לעמוד מנגד, והשכל הקדוש נופל לגלות, נתן לנו השם יתברך מתנה נפלאה; הוא יצר עבורנו אפשרות של כניסה לעולם האמונה, זוהי השינה!

לתגובות והערות 3323796@gmail.com ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידי שבוע

הדל"ג 7:13 - ניץ החמה 5:34 - מוזיק"ש 8:15
צאת השבת 8:31 - צאה"ש לר"ת 9:06

כוחה של התבודדות!

הן עם לְבָדד ישכון

לא לחינם זכה 'בלק' שתיקרא אחת מפרשיות התורה הקדושה על שמו. שכן על ידו גילה לנו בלעם מעט מכוחה של ההתבודדות... "הן עם לבדד ישכון!"

גם השם 'בלק' צועק ומכריז על ההתבודדות, שכן 'בלק' ראשי תיבות 'בינו לבין קונו' (רמז זה, מביא כמה פעמים רבי אפרים'ל במכתביו, הנדפסים בספר 'עונג שבת').

בלעם - אורחו של בלק - ידע את סוד ההתבודדות, והשיג את כוחה. אך ניסה לנצל אותה למטרותיו השפלות; "וילך שפי" כ"תרגומו: יחידי" (רש"י) "לאט לאט, כדרך המתבודד שיחול עליו רוח קדושה" (העמק דבר) - כשמטרת התבודדותו, היא שתשרה עליו הרוח לקלל את ישראל.

אך בסופו של דבר, הוצרך גם הוא להודות, ולאחל לעצמו: "תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו". כי אמר על עצמו - שידע לקלוו וזוהמתו העצומה שאין דוגמתו, אף על פי כן אמר - הלוואי והייתי זוכה אפילו אנכי לילך בדרך זה להתחזק מעתה ברצונות טובים ולפרש יסחתי בכל יום לפניו יתברך ולשפוט את עצמי בכל עת, אז הייתי זוכה גם כן לאחרית טוב" (ליקוטי הלכות, ברכת השחרה, ה, פז).

גם בלעם המזוהם הבין, שאילו היה משתמש עם כוחה של ההתבודדות לטובה, היה גם הוא זוכה לאחרית טוב. גם אחרי שעשה מה שעשה, אילו היה בורח לשדה השקעה התבודדות בכל יום, היה זוכה לסיים את חייו בצורה אחרת לגמרי.

אמור מעתה: מי שאינו תמא ומשוקץ כבלעם, אלא הוא - להבדיל א"ס הבדלות - איש יהודי שהורתו ולידתו בקדושה, כמה תהיה אחריתו טובה ומתוקה, אילו ירגיל את עצמו מהיום להתבודד לפני ה'?!...

אם גם בלעם ידע, שכשיגיע היום האחרון וה'חברא קדישא' ישכיבו את הגוף עם הרגליים לכיוון הדלת, יראו את החילוק בין המתבודדים לבין אלו שאינם - מה נאמר אנ'ן, אנשי נחל נזיבע?

"ענה ואמר [רבינו הקדוש]: על שני כיתות אנשים יש לי רחמנות גדול עליהם; על אלו האנשים שהיו יכולים להתקרב אלי ואינם מתקרבים, ועל אלו המקורבים אלי ואינם מקיימים את דבריי. כי אני יודע שיהיה עת בעת שיהיה האדם מונח על הארץ עם רגליו אל הדלת, אז יסתכל על עצמו היטב ויתחרט מאד מאד על שלא זכה להתקרב אלי, או שלא קיים את דבריי. כי אז ידעו שאם היו מקורבים אלי ומקיימים את דבריי לא היה שום דרגה בעולם שלא הייתי מביאם לאותה המדרגה. אבל לא יועיל אז" (חיי מוהר"ן, שנד).

יהי רצון שנלמד ק"ו בן בנו של ק"ו מדבריו של בלעם, ונתחזק בצייט לרבינו הקדוש, ולקיים עצת ההתבודדות דבר יום ביומו חוק ולא יעבור, ותהי אחרייתנו טובה ומתוקה לעד ולנצח נצחים, אמן.

ולמקוה הימים קרא ימים!

ביותר, ופעם אחד טבל בים בחשכת הלילה, בעת שהים היה הולך וסוער מאד מאד, גליו הזועפים שהתנשאו למעלה, שטפו וזרמו על גגי הבניינים הגבוהים הבנויים אצל שפת הים, ואז זה מסוכן מאד להתרחץ בים, אך הוא רבי יעקב לא ידע מזה כלל ונכנס בשלום ויצא בשלום. ואחר טבילתו היה אומר תיקון חצות, ועוסק בהתבודדות ובשעורים קבועים בספרי רבינו ז"ל ושולחן ערוך ומשניות ועוד ועוד" (ימי שמואל, פרק קסט).

כך גם רבי שמואל הורביץ, כאשר שהה בעיר יפו, הלך לטבול בים. וכפי שמספר ביומנו: "הלכתי לטבול בים וטבילתי את עצמי שם בגלים, וזה לי פעם ראשונה שהייתי ביפו וטבילתי בים" (ימי שמואל, פרק קז). [ובהיותו במערת אליהו בחיפה, הלך גם אז לטבול בים: "וגם קודם שנכנסנו למערה טבלנו קודם אני ונתנאל בים סמוך למערה" (ימי שמואל ח"ג, פרק לד)].

ובדרך אגב וצחות נציין, שה"ימים" נזכרים בתוך רשימת שבעה המימות שבהם הסתתר הבערגר עם אשת העני. ונזכר שם שהסתתרו "בשבעה מקומות של מים, והם בור ומקוה ואגמים ומעייני ונחלים ונהרות וימים" (סיפורי מעשיות, מעשה י). ובאידיש: "יבן אירליי וואסערין, דהיינו אין א גרוב מיט וואסער, און אין א מקוה, און אגמים (גימזידיק), און א קוואל, און נחלים (ריטשקעס), און נהרות (טייכן) און ימים".

[ב.ב. מובן שכל זה לא נכתב אלא לשעשועין דאורייתא, ולא להלכה למעשה, אשר כבר ידוע גודל המכשול והסכנה בשהייה בימים, ובימינו נאמר "לך עמי בוא בחדריך", לא רק מחמת בהלת הקורונה המזויפת, אלא גם ובעיקר מרוב מפני הסכנה הרוחנית של שמירת העיניים וכו', ואכמ"ל].

בשורה מרנינת לב!

לאחר בקשות רבות ונשנות, הננו לכשר כי בס"ד יהיה ניתן לשלוח למערכת הגיליון שאלות במשנת חסידות ברסלב, בכל תחום וענין שהוא - הן כבעצת ודרכי עבודת ה', הן בהכנת דברי רבינו וכי"כ - ואנו נשתדל במדור זה לענות כמיטב יכולתנו.

את השאלות ניתן להשאיר בתא-קולי
0722.590.406
כמו"כ ניתן לשלוח פקס

תוך כדי עסקנו בעניין 'מעיינות' והמקוואות הרגילות של ארבעים סאה מי גשמים, נשאלנו אודות הטבילה בים, מה גדרה? האם היא מעולה מטבילה במעייני או לא?

ובכן, כבר נחלקו התנאים במשנה: "כל הימים כמקוה, שנאמר 'ולמקוה הימים קרא ימים', דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, הים הגדול כמקוה, לא נאמר 'ימים' אלא שיש בו מיני ימים הרבה. רבי יוסי אומר, כל הימים מטהרין בזוחלין, ופסולין לזבים ולמצורעים ולקדש מהן מי חטאת" (מסכת פרה, פרק ח משנה ח). ונפסקה הלכה כרבי יוסי: "כל הימים יש להם דין מעיין לטהר בזוחילה" (שו"ע יורה דעה סימן ר"א סעיף ה').

אמנם, לכו"ע אין לו חשיבות כמעייני (רק לגבי זה שמטרה בזוחלין), ומי שנשטא בטומאת זב אינו נטהר אלא בטבילה במעייני, ואין מועילה לו טבילה בים.

וכיון שהבאנו ענין הטבילה בים, נעתיק כמה עובדות בענין זה:

מוהר"ג בדרכו חזרה מא"י לאוקראינה, היה על הספינה בימי ראש השנה, ובערב ראש השנה טבלו הוא ומלווהו בתוך מימי הים, שהשתלשלו לתוכו ע"י חבלים... וכפי שהוא מספר בעצמו: "והנה בערב ראש השנה הלכנו מסאקיס, ותהילה לא-ל טבלנו עצמנו בבוקר בתוך הים על ידי חבלים" (ימי מוהר"ג ח"ב, קעד).

כמו כן, אנשי שלומנו שהתגררו בעיר יפו, היו רגילים לטבול בים. וכפי שאנו מוצאים ביומנו של רבי שמואל העשיל פרידמן ה"ד, שהתגרר שנים רבות ביפו והיה הולך לטבול בים בחצות הלילה ובשאר עתות רצון.

והרי לדוגמה שני ציטוטים מיומנו 'תולדות שמואל': "ליל שישי לנתי אצל ר' יוסף, קמנו אחרי חצי לילה, ואמרנו תיקון חצות ולמדנו, אחר כך הלכתי לטבול בים, והתפללתי" (תולדות שמואל, שנת תרע"ו). "התפללתי מנחה, קודם קריאת המגילה הלכתי לטבול בים" (שם, שנת תרע"ז).

כך גם רבי יעקב פילמר [חותנו של רבי שמואל מאיר אנשיין ז"ל] אשר התגרר משך כמה שנים ביפו, היה עובד שם את ה' וקם בחצות הלילה "והיה הולך לים של יפו לטבול לראש אשמורות בחצי הלילה, אף בימים הקרים

פנינים מאירים וחידישים מהזרמים מלוקנים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמנע שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

מהיכל אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש

עצה להינצל מפניות בתפילה

ואיש לא יעלה עמך (שמות לז, א). בעומדו בתפילה יהיה כאילו הוא לבדו עומד לפניו יתברך שמו בלי שום אדם, ואז ינצל מכל פנייה חיצונית, שיחשוב כשעומד בתפילה או בתורה שהוא לבדו עומד לפניו יתברך שמו ואין איש עמו שיתפאר לפניו. מקור מים חיים עמוד התפילה לו 135-136

שכן טוב - שישכון הקב"ה אצל האדם

ידוע שהקדוש ברוך הוא וברוך שמו ברא את האדם לעבודתו יתברך, ואיזה עבודה היא תמה, שידמה האדם ליוצרו בכל מידותיו, למען ישכון הקב"ה וב"ש אצלו. וזהו 'שכן טוב' שאמרו תלמידינו של רבן יוחנן בן זכאי (אבות ב, ט), איזה מדה טובה שידבק בה האדם חד אמר "שכן טוב", פירוש שהקב"ה שנקרא 'טוב' ישכון אצל האדם ויהיה האדם כסא אליו יתברך שמו. בעל שם טוב פרשת לך מאו 130-131

בכחך עשה, כי נודע מעלת הצעקה, וכשהוא בכח גדול ובהרמת קול, בוקע כל אירים וקליפות, ואחר כך בא למדרגת צעק לבם אל ה' שופך נפשו לפני קונו ממש עד כלות הנפש. מקור מים חיים עמוד התפילה אות נו 120-121

עצה למתפלל ביחידות מחמת אונס

"עשה לך רב וקנה לך חבר והוי דן את כל האדם לכף זכות" (אבות פרק א) שמעתי פירוש עשה לך רב. התחבר עם הרבה אנשים כמו עם רב וגו', ורצה לומר שאם מתפלל ביחיד מחמת אונסו יתכוון כי יש הרבה עוברי דרכים שמתפללים ביחיד, או מחזיקי כפרים ותתחבר עמהם, וזהו שאמרו וקנה לך חבר ועל ידי זה והוי דן את כל האדם לכף זכות, שעל ידי החיבור נעשו היחידים רבים, ותפילת רבים אל כביר ולא ימאס (איוב לו), ובזה ממש דן אותם לכף זכות.

מקור מים חיים עמוד התפילה נה 114-115

אינו שומר תומ"צ במתחם העירוב

חז"ל קבעו ג' אופנים שיכולים להתיר לטלטל מבית לחצר ולמבוי, וכן מחצר ומבוי לבית, והם: א. עשיית עירוב חצרות בפת. ב. ביטול רשות, ג. שכירות רשות. (כבר נתבאר בגליונות הקודמים כל דין בפרטות) אמנם אין ג' ההיתרים שונים אצל כל אחד; יש שניתר רק על ידי עירוב בפת, ויש שניתר רק על ידי שכירות, ויש שניתר רק על ידי ביטול רשות כדלהלן.

יהודי שומר תומ"צ

יהודי שומר תורה ומצוות שגר במתחם העירוב יכול להשתתף בפת עירובי חצרות מערב שבת (ס' שסו); ואם שכח לערב, יכול לבטל את רשותו בשבת (ס' שפא שפג). ונחלקו הפוסקים אם יכול גם להשכיר את רשותו כדי להתיר הטלטול מביתו לחצר, ובמשנה ברורה (ס' שפ"ג); לא הכריע בזה, ומנטיית לשונו משמע דמצדד להקל אם השכירות נעשה מערב שבת. ובתנאי שהשכירו בשוה פרוטה, דפחות משהו פרוטה אין שוויות רק אצל גוי (ס' שפא סק"א) ובדעת החזו"א (ס' פב סק"ט) אין הכרע. כמו כן לשיטת המקילים דמהני שכירות בישראל הוא רק בשכירות הנעשה באופן ישיר מהבעל הבית, אבל לא מהני אם ישכרו משכירו ולקטנו של בעל הבית יהודי (כ"מ מדברי האחרונים שלא דנו להקל רק במומר ע"י שו"ת מהר"ם בריסק ח"א ס' קיט).

גוי

גוי שגר במתחם העירוב פוסל את העירוב, ולא ניתן על ידי עירוב חצרות, וגם לא תיקנו בו חז"ל דין ביטול, וצריך רק לשכור ממנו את רשותו, ומהני השכירות אפילו בפחות משהו פרוטה ואפילו בשבת, ואפשר לשכור גם משכירו ולקטנו כאשר כבר נתבאר בגליונות הקודמים (וכמב' בשו"ע ס' שפב).

מומר ואפיקורס

יהודי שאינו שומר תורה ומצוות רח"ל שגר במתחם העירוב, אם הוא בגדר 'מומר או אפיקורס' דינו כגוי ששמו יכול להשתתף בעירוב, וגם אין ביטול רשות מועיל לו, רק צריך לשכור ממנו את רשותו בשוה פרוטה (כ"ד הגאון עירובין סט. ובתו"ש סק"ד והקרב"פ פ"ו ס"ג) או כהקילו גם בפחות מפרוטה. וכתבו האחרונים שאפשר לשכור גם משכירו ולקטנו, דמומר דינו כגוי גמור ושייך בו כל הקולות של שכירות רשות כמו ברשות הגוי (עי' חזון איש ס' פ"ו סק"ג, ושו"ת דברי מלאכי ח"ג ס' י"ב וכ"מ בנשמת אדם כלל עה אות ח).

גדר אפיקורס

אפיקורס שדינו כגוי הוא מי שכופר באחדות השם, בתורה שבכתב, ובנבואה מישראל. אבל הכופר בתורה שבעל פה אינו מאמין בדברי חז"ל, אף שהוא גם כן אפיקורס וגופו מופקר שהוא בכלל המורדין ולא מעלין, מכל מקום כיון שמודה ומאמין בתורה שבכתב כולה ומחזיק ברוב מצוות, הרי הוא כישראל לענין זה ששייך במצוות ויכול

לבטל רשותו. ונראה שאם מודה ונזחר באיסור הוצאה להלכתה, יכול גם לערב (כ"ג מדברי השועה"ר י"ד ס' ב' ק"א סק"ח, וע"ע בחזו"א שם סק"ב ש"כ' דלא מהני עירוב אם מחלל בצניעא, וע"כ דגם באינו נזחר מהני ביטול רשות דע"פ שייך במצוות אחרות, וד"ק, וע"ע בשו"ת מהר"י אסאד י"ד ס' ג').

גדר מומר

מומר שעובר על עבירות שבתורה דינו כגוי, בא' מג' אופנים אלו: א. העובר על אחת מכל המצוות שבתורה להכעיס, דהיינו שיש לפניו היתר ואיסור ובוחר באיסור שלא לתיאבון, אלא להכעיס ולמרוד בקונו, או אפילו אינו מתכוין למרוד אלא שנוזקה בו מינות ואינו מאמין במצוה זו ומפני כך אינו מקפיד בין איסור להיתר (שועה"ר שם). אפילו אם עושה כן רק בצניעא (ויש דעות בפוסקים אם זוקא ברגיל או כבר בפעם א' נעשה מומר ע"י משנ"ב סק"ד). ב. עובר על רוב גופי התורה לתיאבון אפילו בצניעא דינו כמומר (עי' י"ד שם ס"ה ושועה"ר שם). ג. עובר עבודה זרה אפילו בצניעא, או מחלל שבת בפרהסיא אפילו באיסור דרבנן, דהיינו שמחלל שבת בפני עשרה מישראל או שיועד שידעו מכך עשרה מישראל, ואינו מתבייש בפני אדם גדול (ס' שפ"ה ס"ג וס"ה).

אינו מודה בעירוב

ישראל שאינו מודה במצוות עירוב, אף שאינו אפיקורס ואינו מומר לעבור על רוב גופי התורה וגם אינו מחלל שבת בפרהסיא, או שמתבייש ע"פ כ"פ מחלל בפני אדם חשוב, ואפילו אם שומר שבת באופן כללי ורק שאינו מודה בתקנה זו - אין פת העירוב יכול להועיל בשבילו (משנ"ב ס' שפ"ב ועי"ש בשעה"צ סק"ב ותוס' עירובין סט. ד"ה כאן וכו' ברע"ב במשניות פ"ו מ"ב). אבל יכול לבטל את רשותו כישראל גמור (שו"ע ס"א). ולגבי שכירות רשות באנו למחלוקת הפוסקים הנ"ל אם מהני שכירות לישראל, ולפי הכרעת האחרונים מהני שכירות מערב שבת. אבל כתבו הרבה אחרונים דכיון שדינו כישראל אי אפשר לשכור ממנו רק ישירות, אך לא משכירו ולקטנו (כ"ב הנצי"ב בשו"ת משיב דבר ס' נוס"ס היושע ס' ז' ומהר"ם בריסק ח"א ס' קיט).

גדר אינו מודה בעירוב

בגדר ישראל שאינו מודה בעירוב יש דעות בראשונים: לדעת הרשב"א (תוה"א ח"א: ה) והר"ן (חולין א. ד"ה ולענין) היינו שאינו מאמין בתקנת חז"ל במצוות עירוב, אבל אם מאמין בתקנתם אלא שמזלזל לקיים המצוה הרי זה כמודה במצוות עירוב, ואפשר לערב בשבילו. אמנם לדעת התוספות (חולין ג: ד"ה קסבר) והרא"ש (שם פ"א ס"ז) גם אם יודע ומאמין שהיא עבירה לטלטל, אלא שאינו חושש בה להיזרר מחמת שהורגל בה לתיאבון, וכיון דדש ביה כהתירא דמי ליה ועובר אף שלא לתיאבון, או מפני שאין בו יראת שמים ויראת חטא כלל ואין לו לב להיזרר, אינו שייך במצוות עירוב ואי אפשר לערב בשבילו (כ"ג לפי מ"ש"ב בשועה"ר

ללכת יחידי וכן חמה לצל ב'כין המצרים'

איתא בשולחן ערוך (ס' תקנא ס"ח): "צריך לזרזר מ"ז בתמוז עד ט' באב שלא לילך יחידי מד' שעות עד ט' שעות (מסוף זמן תפלה עד חצי שעה לפני מנחה קטנה) משום שבהם קטב מירי שולט". ובמשנה ברורה (ס"ק קב) הוסיף: "וכן יזרזר בימים אלו שלא לילך בין חמה לצל". ויש להסתפק אם בין חמה לצל אין חשש רק בין שעות אלו והולך יחידי, או אף במשך כל היום ואפילו רבים.

הנה במדרש שוחר טוב (א"א) איתא בזה"ל: "אמר רב הונא בשם רבי יוסי, קטב מירי אינו שולט לא בצל ולא בחמה, אלא בין צל לחמה, ושולט מד' שעות ועד ט' שעות מ"ז בתמוז עד ט' באב". וכן הלשון במדרש רבה (א"כה א כ"ט): "ואינו מהלך לא בחמה ולא בצל, אלא בצל הסמוך לחמה". ע"כ. ובפשטות משמע דאין סכנה רק בין חמה לצל בין שעות הנ"ל, ולא נזכר כלל שיש חילוק בין הולך יחידי או לא.

והרוקח (ס' ש"ט) כתב בזה"ל: "מ"ז בתמוז עד ט' באב אין לילך יחידי מד' שעות עד ט' שעות". ע"כ. ומשמע שאין סכנה רק בהולך יחידי אפילו שלא בין חמה לצל, והמחבר בשו"ע העתיק דבריו, וצ"ב למה לא הביא המחבר דברי המדרש.

ונראה דאיתא בברכות (ג"ג) דשד הפוגש באדם יחידי יכול תמיד להזיק, אבל כשפוגש בשני בני אדם אינו יכול להזיק רק אם השד נמצא במקומו. ולכן מי שפוגש השד בין חמה לצל ששם מקומו, יכול להזיק גם לכמה בני אדם, ואם פוגשו במקום אחר אינו יכול להזיק רק להולך יחידי. ולכן, במדרש דמירי בין חמה לצל לא נזכר חילוק בין יחידי לרבים, וברוקח דמירי במי שאינו הולך בין חמה לצל אין חשש רק הולך יחידי.

י"ד ס' ב' ק"א סק"ח י"ב). ולענין שחיטה החמיר הרמ"א (י"ד ס' ב' ס"ה) כדעת התוספות שאינו נקרא 'בר זביחה'.

תינוק שנשבה

תינוק שנשבה בין העכו"ם, דהיינו ישראל שנתחנן מקטנותו ללא ידיעה מתורה ומצוות וחיי יהדות, אף ששמע אחר כך ואינו זריז לאחוז בדרכי המצוות הרי הוא כאנוס. ודעת הבית יוסף (וכ"פ בשו"ע ס"א) שאף אם מחלל שבת בפרהסיא דינו כישראל ויכול לבטל רשותו, אבל אינו יכול לערב כיון שמזלזל במצוה זו בפרהסיא, וכמו כן אי אפשר לשכור משכירו ולקטנו. ודעת החזון איש (שם סק"ד) שדינו כישראל גמור ומועיל זיכוי פת העירוב בשבילו. אבל המשנה ברורה (סק"ח) החמיר שאם מחללים שבת בפרהסיא אינו מועיל ביטול רשות וכל שכן שאין פת העירוב מועיל בשבילו, ולשיטתו

האם יש לזרזר גם לפני י"ז בתמוז

והנה בגמרא פסחים (ק"א): מבואר דשד 'קטב' שולט במשך כל היום ובמשך כל חודש תמוז, שיש שני שדים ששמן 'קטב'; א' שולט לפני הצהריים וא' אחר הצהריים, ומחד בתמוז עד שיתסר ביה שכיחי מזיקין, מכאן ואילך ספק שכיחי ספק לא שכיחי. ועיי"ש שנמצא בצל של בוקר וערב ובצל של בית הכסא. וזה דלא כמדבר הנ"ל שכתבו הדשד שולט רק בין המצרים בין שעה ד' לט'.

ובביאור הלכה כתב על פי זה שיש לזרזר שלא ללכת יחידי גם מא' בתמוז עד י"ז בתמוז. ואפשר לומר דהגמרא מירי על זמן שליטת השדים, כי שליטת השדים הוא בכל היום ובכל החודש, ואילו המדרש מירי מצד סכנת בין המצרים, שכל רודפיה השיגוה בין המצרים, שהוא הזמן המסוגל להינזק ביותר, וזהו רק בין י"ז בתמוז לט' באב ובין שעות אלו. ולכן לא כתבו שלא ללכת יחידי רק בזמן זה.

וכידוע שכתב המהרש"ל (יש"ש חולין פ"ח י"ב) שיש חרם הקדמונים שלא לסמוך על רפואות התלמוד, כדי שלא להוציא לעז על חכמים הקדמונים, ולא ידעו שיש שינוי במקומו, וכל שכן בזמנים, שהדורות פוחתים והולכים, וגם מה שהזהירו משום רוחות כולן לא שכיחי האינדא. ע"כ. ולכן בזמננו לא חששו לדברי הגמרא כמו שלא חששו לרוחות, והמחבר לא חשש רק משום סכנת בין המצרים.

חזון לעיר

ובעיקר הדין כתבו האחרונים (עי' א"א בוטשאטש וערה"ש שם) שאין חשש רק בהולך מחוץ לעיר שלא במקום מהלך בני אדם, ונראה שבזמננו גם מחוץ לעיר במקום שהכביש מלא בעוברים ושבים אין חשש. ואפשר דבכל אופן אין חשש רק בהולך רגלי, ולא בנוסע ברכב.

נראה דמהני גם שכירות.

והדבר נוגע בנושאים דתיים וחילונים שנמצאים במתחם העירוב, שאם מחללים שבת בפרהסיא והכלל תינוקות שנשבו, לשיטת הבית יוסף אינו מועיל שכירות משכירו ולקטנו רק ביטול רשות. אבל למעשה נהוג כיום לסמוך על השכירות הכללי כי בזמננו הדור פרוץ ופתוח מאוד וכמעט אין חילוני שאינו יודע על מצות שבת, ומתחככים מתחילה בשנאה נגד הדת ובכפירה מוחלטת, ואינם מוכנים לקבל מרות מגדולי התורה, וקשה להגדיר שהם בכלל תינוקות שנשבו (כ"ד רוב האחרונים ע"י אג"מ אה"ע ח"א פ"ב ענף י"א, מנח"ש ח"ב ס' ד' אות י"ג, שה"ל ח"ט ס' קצ"ח). ולכן אלו שמחללים שבת בפרהסיא מועיל להם השכירות. ואלו שמחללים רק בצניעא, אם הוא מתוך כפירה הם כאפיקורסים דמהני שכירות, ואם הוא מתוך העדר ידיעת ההלכה מועיל להם העירוב.

ועל למוד הפוסקים היהיר מאד מאד ביותר מכל הלמודים... והוא תקון גדול מאד מאד... ואמר, שפלא איש ישראל מתיב ללמד בכל יום ויום פוסקים ולא יעבר.

ציונו הפקדוש קדוש קדשים

מרת אדל בת רבינו הק'

אחר שסיפרנו על חתנו של רבינו, רבי יוסף, נספר על מחברתו בקודש, הלא היא בתו של רבינו הק' מרת אדל.

"הצנועה והחסודה, החכמנית, אשת חיל, צדיקת" וכבר ידוע עד כמה החשיב והערך רבינו ז"ל את בנותיו, ואת הדורות שיצאו מהם, וקרא עליהם את הפסוק (ישעיהו ד, ב): "ופרי הארץ לנאון ולתפארת לפליטת ישׂראל" (חיי מוהר"ן, סי' צ"א וסי' תקנ"ג). ואת הרבנית מרת אדל מכנה רבינו ז"ל במכתבו אליה: "הצנועה והחסידה, החכמנית, אשת חיל". וכן במכתב אחר: "בתי הצנועה והחסידה, החכמנית, אשת חיל". כמו כן, מוהר"נ ז"ל, בכל פעם שמזכיר אותה במכתביו, הרי הוא מכנה אותה בשם "הצדיקת".

הולדתה

הרבנית מרת אדל נולדה בשנת תקמ"ז, בעת שרבינו ז"ל דר באוסיאטין אצל חותנו רבי אפרים ז"ל (גידולי הנחל).

ועתה נספר כמה וכמה סיפורים ושיחות שהיו בין רבינו ז"ל לבין בתו הרבנית מרת אדל ע"ה:

"אכזר על בניו כעורב"

בעת שרבינו ז"ל הכין את עצמו לנסוע לארץ ישראל, וידוע שנסע במסירת נפש עצום שאין לשער, עד שהפקיר עצמו וכל מה שבידו כדי לזכות לקדושת ארץ ישראל, ולזכות שם להשגות גבוהות ונפלאות שאין למוח אנושי לשער, כמסופר באריכות בספר שבחי הר"ן. ומסופר שם שכאשר שמעה אשתו שהוא עומד לנסוע לא"י, שלחה אליו את בתה (לכאורה הכוונה להרבנית מרת שרה, שהייתה אז כבר מאורסת בת ח' שנה) לשאול אותו: איך אפשר לו להניח אותם? מי יפרנסם? והשיב כך:

"את - תסעי למחותנך. אחותך הגדולה [הרבנית מרת אדל בת ט', שהייתה גדולה מהרבנית שרה] - יקח אחד אותה להיות בביתו משרתת. אחותך הקטנה [הרבנית מרת מרים, שהייתה אז בת ד'] - יקח אחד אותה לביתו מצד רחמנות. ואמך - תהיה משרתת, וכל מה שבביתי אמכור הכל על הוצאת הדרך".

"וכאשר שמעו זאת בני ביתו, געו כולם בבכייה, ובכו כמה ימים, ולא היה לו שום רחמנות עליהם, ואמר כי לא סגי בלאו הכי, יהיה איך שיהיה הוא יסע בוודאי, כי רובו כבר הוא שם, ומיעוטא בתר רובא אזלי. ואמר בזה הלשון: ווארין די גרעסטע העלפט איז שוין דארט" (שבחי הר"ן ח"ב סי' י).

"כבר אני יודע האמת"

בשנת תקס"ד בקיץ נפטרה אצל רבינו ז"ל הילדה פיא, ולא סיפרו הדבר לרבינו ז"ל, כמ"ש בחיי מוהר"ן (סי' י"ב). ולבשת תשובה שלאחריו, שנת תקס"ה, קרא רבינו ז"ל את בתו הגדולה מרת אדל ונכנסה תיכף לחדרו, והתחיל לדבר עמה מענין פטירת בתו הקטנה ז"ל, והתחילה שוב להכחיש ולהעלים, ואמר: הלא כבר אני יודע האמת! והוכרחה להגיד לו בפירוש. ולא נכנס מחמת זה לסעודה שלישית, ונהג שעה אחת אבלות במוצאי שבת (חיי מוהר"ן סי' י"ב).

'הספר הנשרף' מונח כתיבתה

בחיי מוהר"ן מסופר על אודות הספר הנשרף, שהיה מונח בתוך תיבתה של הרבנית מרת אדל ע"ה, שהייתה מונחת בבית רבינו ז"ל בברסלב. וכך מובא שם בדבריו אשר ציווה את אחד מאנשיו: "ותיקח שני ספרים, אחד מונח בהקטמאדי, והשני מונח בתוך תיבה של בתי אדל" (סי' קס"ט).

אמנם הדבר היה בעיניו למופת מרבינו, אבל בעיקר היה רבי יוסף כהן מתפעל מהבכייה שנגרמה לו על ידי רביה"ק, שלא ראה כמותה. ואכן כבואו ירושלימה קבע את מקום תפילתו בבית מדרשו, ובתקופה מסוימת היה הבעל-קורא בקיבוץ בראש השנה.

אגב, אחיו של רבי יוסף, היה הגאון המפורסם רבי אהרן כהן זצ"ל, ראש ישיבת חברון, אשר לצד גאונותו האדירה בתורה התפרסם כעובד ה' גדול ומיוחד, ותפילותיו נערכו בהתרוממות רבה ובתנועות נלהבות. והיה מרגלא בפומיה שטרם יציאתו לרחוב העיר הרי הוא מקבל על עצמו שתי מצוות שציווה הבורא יתברך: א. "ונשמרתם מאד לנפשתיכם" - להיזהר שלא להיפגע מהרכבים בכביש. ב. "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" - לא להיפגע ברוחניות מראיות אסורות.

הפקידה שחזרה בתשובה

העובדא הבאה התרחשה בשנת תשמ"ט, כאשר לאחר עשרות בשנים אשר שערי ציון היו נעולות, התכוננו רבים מאנ"ש להגיע לראשונה בחייהם לראש השנה באוואן.

בין המצפים לנסיעה קדושה זו, נמנה הרה"ח רבי יהודה לייב פראנק זצ"ל, אלא שלהוותו נודע לו שקיימת בעיה חוקית המונעת ממנו לצאת משערי הארץ. כחסיד לא אמר נואש ופנה למשרד הפנים, התייצב בלשכה וביקש מהפקידה שתפעל למענו 'לפנים משורת הדין' על מנת שיוכל לקיים את ציווי רבינו לבוא אליו על ראש השנה.

הפקידה שראתה את הרצון הבווער בעיניו של החסיד, נענתה לבקשתו והעלימה עין מאיסור היציאה ואישרה לו את הנסיעה, אך קודם שהספיק לצאת את הארץ גילתה מנהלת המקום את התמימת ועיכבה את יציאתו. יתירה מכך, היא ביקשה אף להעמיד לדין את הפקידה שסייעה לו בדבר.

אנ"ש שהיו במקום וראו במצב אליו נקלע, פנו אל המנהלת ואמרו לה שבאברך זה הינו מוהל, ונסיעתו הינה כדי למול ילדי ישראל ברוסיה... לאחר הפצרות מרובות, ומחמת חביבות מצות מילה אף אצל אחינו הרחוקים, נעתרה המנהלת לאשר את הדרכון.

לפני הנסיעה ניגשה אל רבי יהודה לייב אותה פקידה שסייעה לו בענין מתוך סיכון עצמי גדול, וביקשה ממנו שיתפלל עבורה על הציון הקדוש, באשר היא נשואה זה למעלה מחמש שנים ועדיין לא נפקדה בפרי בטן. רבי יהודה לייב הבין את אשר לפניו ושאל אותה אם היא שומרת על מצוות ה', הפקידה השיבה בשלילה. אמר לה רבי יהודה לייב שאם תקבל על עצמה הפקידה על מצוות ה' יפציר עליה בתפילה באופן מיוחד, וזו הסכימה לתנאי...

מאותו היום והלאה חל מהפך בחיי הפקידה ובחיי בעלה, אשר קיבל על עצמו להניח תפילין מדי יום, ויחד החליטו להיזהר בכשרות ובשמירת שבת, ועודו היד נטויה.

וכאשר עברה שנה, זכתה האשה לחבוק בן זכר, ורבי יהודה לייב הוזמן אחר כבוד לשמש כמוהל לרך הנוול!

בימים אלו אשר כיסופי אנ"ש גוברים ועיניהם מייחלות להשתטח על ציון רביה"ק, מביאים אנו שתי עובדות פלאיות, מאוצרו של הגר"מ שליט"א, אשר התרחשו בנסיעה לציון הקדוש.

כניותו של היהודי הליטאי

מדמויות ההוד שפיארו את בית מדרשו במא"ש היה יהודי רם מעלה, ושמר רבי יוסף כהן זצ"ל. הוא הגיע ממוצא ליטאי, והקפדתו בדקדוקי מצוות היו להפליא. תמיד אמר את אשר בלבבו ולא נשא פנים לשום אדם. הוא עצמו שח לי שמעודו לא זכור לו שפעם התרגש והגיע למצב של בכי, למעט פעם יחידה ומיוחדת. היה זה כשהתגורר בעיר אומן, ומעשה שהיה כך היה:

כאשר התהדקה טבעת החנק שהשיתו הקומוניסטים על צווארם של יהודי רוסיא, התעוררה מאליה התשוקה בקרב כל לב-יהודי לעזוב את מדינת רשע זו ולזכות לחונן את אדמת ארץ הקודש ולחיות שם חיי אמונה ללא הפרעה. אך לרוב, כשהגישו בקשת יציאה לשלטונות רוסיא, נענו בסירוב מוחלט. מידענו רבי יוסף היה אף הוא מבין מגישי הבקשות, וגם שתשובתו הייתה שלילית בשנייה ובשלישית - לא נואש מלחזור ולנסות את מזלו, אך תמיד נדחו בקשותיו על הסף.

בצר לו פגש את הרה"ח רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל וסיפר לו על הסירובים הבאים לו בזה אחר זה, וככל שנפשו יוצאות לעלות ארצה נתקל הוא בחומה גדולה ובצורה. רבי לוי יצחק יעץ לו: גש נא אל הציון הקדוש ותאמר "תיקון הכללי"...

רבי יוסף, למרות שהתגורר באומן, לא היה חסיד ברסלב, ולא עוד אלא שתמיד הייתה לו התנגדות על כמה ממנהגי אנ"ש. וגם עתה שלא הייתה לו עצה אחרת כי אם לבוא לציון הקדוש, נבצר ממנו לעמוד קרוב, מתוך שכהן היה, ולכן עמד במקום המותר לכהנים ושם החל לומר את התיקון הכללי.

עודו אומר את עשרת המזמורים, ניצתה לפתע בליבו אש קודש של התרגשות עילאית, מסוג כזה שנפשו לא ידעה מעולם, ועד מהרה שקע בכבי ודמעות זלגו מעיניו. לחידה היתה לו כיצד יתכן שהדמעות זולגות מעיניים שמעולם היו יבשות?...! אצלנו אכן מוכרת העובדה שמקום הציון הקדוש גורם לבכיה ולהתעוררות, אבל דבר זה לא היה ידוע אז לרבי יוסף, שלא הבין איך קורה לו פתאום דבר שכזה.

סוף הסיפור היה, שמיד בחזרתו לביתו מצא את ה"ויזה" המיוחלת שהגיעה זה עתה משלטונות רוסיא, אשר באורח פלא נעתרו זה הפעם לקריאתו הנואשת, ובשעה טובה זכה לעזוב את מדינת מלכות הרשעה והגשים את משאלת ליבו להתיישב בירושלים עיר הקודש.

<p>ברכת מול טוב להרה"ח ר' שלום שכנא רובינשטיין שליט"א להגל נישואי בנו הר"ר דוד מרדכי הי"ו ע"ב" בת ע"ב" בששט"ו</p>	<p>ברכת מול טוב להרה"ח ר' אילון מודלנצקי שליט"א להגל נישואי בנו הר"ר יחזקאל לייב הי"ו ע"ב" בת להרה"ח ר' יואל דייטש שליט"א יה"ר שיוזב לבנות בית נאמן בישראל בדרך בריה"ק וע"א</p>	<p>ברכת מול טוב להרה"ח ר' שלום שכנא רובינשטיין שליט"א להגל נישואי בנו הר"ר דוד מרדכי הי"ו ע"ב" בת יה"ר שיוזב לבנות בית נאמן בישראל בדרך בריה"ק וע"א</p>
<p>ברכת מול טוב להרה"ח ר' יוסף פרידמן הי"ו להגל הויכנס בנו שמואל נ"ו לעיל תורה ומצוות</p>	<p>ברכת מול טוב להרה"ח ר' ישראל נחמן פראנק הי"ו להגל הויכנס בנו יעקב נ"ו לעיל תורה ומצוות</p>	<p>ברכת מול טוב להרה"ח ר' אלכסנדר קלניצקי שליט"א להגל תולדת הבן הנבד יה"ר שיוזב לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>